

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΡΟΥΧΑ

Οι ενδιάμεσες εκλογές και η Αμερικανική Δημοκρατία

Οι ενδιάμεσες εκλογές στις Ηνωμένες Πολιτείες πιθανότατα θα οδηγήσουν σε αυτό που οι Αμερικανοί αποκαλούν διχασμένη κυβέρνηση, με τους Ρεπουμπλικανούς να ανακτούν τον έλεγχο της Βουλής των Αντιπροσώπων, πιθανότατα και της Γερουσίας. Το αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής θα είναι ότι η νομοθετική ατζέντα του Προέδρου Μπάιντεν, που ήδη αντιμετωπίζει πολλά εμπόδια, θα καταστεί σχεδόν αδύνατο να εφαρμοστεί. Ένα πολιτικό σύστημα που έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίζει τη διαίρεση της εξουσίας και την αναζήτηση συμβιβασμού, θα επιφέρει και πάλι παράλυση εν μέσω συνθηκών οξυτάτης πόλωσης. Οι Ρεπουμπλικανοί επωφελούνται από διάφορους παράγοντες. Πρώτον, οι ενδιάμεσες εκλογές ωφελούν παραδοσιακά το αντιπολιτευόμενο κόμμα. Δεύτερον, παρά το γεγονός ότι σημείωσαν ορισμένες νομοθετικές νίκες το καλοκαίρι και διατήρησαν τα επίπεδα της ανεργίας σε χαμηλά επίπεδα, οι Δημοκρατικοί θα πληρώσουν το τίμημα του υψηλού πληθωρισμού, ειδικά όταν πρόκειται για βασικά είδη όπως τα τρόφιμα και τη βενζίνη. Οι αφηρημένες στατιστικές δεν ταιριάζουν με τη ζωντανή πραγματικότητα για τους πολίτες, και οι περισσότεροι άνθρωποι στις ΗΠΑ βιώνουν μείωση της αγοραστικής τους δύναμης. Η αίσθηση οικονομικής επισφάλειας έχει γίνει εμφανής στη χώρα και αυτό είναι το κυρίαρχο επιχείρημα των Ρεπουμπλικανών.

Τρίτος παράγοντας είναι ο Πρόεδρος. Η δημοτικότητα του Τζο Μπάιντεν μετριέται περίπου στο 42%, ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά δημοφιλίας για εν ενεργεία Πρόεδρο και μόνο ελαφρώς υψηλότερη από αυτή που απολάμβανε ο Τραμπ κατά τη διάρκεια της θητείας του. Η βιολογική του αδυναμία και οι συχνές πλέον γκάφες του σε δημόσιες ομιλίες δεν βοηθούν, αλλά η έλλειψη δημοτικότητας του Μπάιντεν οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι δεν μπορεί να κάνει κανέναν ευτυχισμένο. Η αριστερά του Δημοκρατικού Κόμματος τον θεωρεί υπερβολικά κεντρώο, ενώ οι σκληροπυρηνικοί Ρεπουμπλικανοί σπεύδουν να τον κατηγορήσουν για «σοσιαλιστικές» πολιτικές και ανικανότητα να αντιμετωπίσει το αυξανόμενο έγκλημα στις μεγαλουπόλεις των ΗΠΑ. Οι προσπάθειες του Προέδρου να συμβιβάσει τις δύο πλευρές ήταν ελάχιστα επιτυχημένες και οι κεντρώοι Δημοκρατικοί στη Γερουσία απήφισαν ανοιχτά τα οικονομικά του σχέδια. Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου να επιτρέψει την απαγόρευση των αμβλώσεων ενίσχυσε τη βάση των Δημοκρατικών, ειδικά μεταξύ των γυναικών ψηφοφόρων, αλλά αυτή η δυναμική έχει πλέον εκλείψει σε μεγάλο βαθμό. Εάν η νίκη του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος είναι εύκολο να προβλεφθεί, δεν ισχύει το ίδιο για μια σειρά από καίρια ερωτήματα που άπτονται της πολιτικής σταθερότητας στη χώρα. Θα αμφισβητήσουν οι Ρεπουμπλικανοί το αποτέλεσμα των εκλογών εάν πετύχουν σε πολιτείες ή γενικότερα σε αναμετρήσεις όπου εμφανίζονται ως προπορευόμενοι; Πόσο σημαντική θα είναι η επιρροή του Τραμπ στο αποτέλεσμα, ειδικά στις (πολλές) Πολιτείες όπου οι Ρεπουμπλικανοί υποψήφιοι απολαμβάνουν την ενεργό στήριξη του; Πώς θα επηρεάσουν τα ενδιάμεσα αποτελέσματα τις διαδικασίες στην ειδική επιτροπή που συστάθηκε για τη διερεύνηση των γεγονότων της 6ης Ιανουαρίου και στην οποία ο Τραμπ πρόκειται να εμφανιστεί σε μερικές εβδομάδες; Αρκετοί Ρεπουμπλικανοί που διεκδικούν την (επαν)εκλογή τους την Τρίτη εμπλέκονται άμεσα στα γεγονότα αυτά. Η αμερικανική δημοκρατία τελεί υπό κίνδυνο εδώ και καιρό. Η πρόσφατη διάρρηξη στο σπίτι της προέδρου της Βουλής, Νάνσι Πελόζι, στην Καλιφόρνια, που οδήγησε στον σοβαρό τραυματισμό του συζύγου της, έλαβε χώρα σε ένα πλαίσιο όπου η ευγένεια στον πολιτικό λόγο συνεχώς μειώνεται και η βία με πολιτικά κίνητρα είτε συγχωρείται είτε δικαιολογείται σε ανησυχητικό βαθμό.

Οι Ρεπουμπλικανοί θα ανακτήσουν τον έλεγχο της Βουλής και πιθανώς και της Γερουσίας. Η πολιτική τους συμπεριφορά στο Κογκρέσο θα επηρεάσει όχι μόνο τα περιθώρια νομοθέτησης αλλά και το κατά πόσο η προεδρική κούρσα του 2024 θα υπονομεύσει περαιτέρω τους δημοκρατικούς κανόνες και πρακτικές.

Ο Δημήτρης Τσαρούχας είναι επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Virginia Tech των ΗΠΑ και εισηγητικός συνεργάτης στο Ελληνικό Ιδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ).